

ಎದೆಯೊಳದಲ್ಲಿ ನೂರೊಂದು ನೆನಪು

■ ಕೃಷ್ಣ ಸುಬ್ಬರಾವ್

9 ರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಸಿಗುವ ಉಡುಗೊರೆ ಎಂದರೆ ನೂರು ವರ್ಷದ ಆಯಸ್ಸು. ನೂರು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಬದುಕುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಕಾಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಲಿ ಎಂಬುದೊಂದು ಆಶಯ. ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದು ಶತಾಬ್ದಿ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುವುದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾತ ಮುತ್ತಾತನ ನೂರನೇ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮಪಡುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಸಹಜ.

ಅದು 1994ರ ನವೆಂಬರ್ 6. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ದಿ. ಎಚ್. ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ದಿನಾಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಹಿರಿಯಕ್ಕ ಆಸೆಪಟ್ಟಳು. ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನಪ್ರತಿಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಧ್ಯೂರಿಯಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮಕ್ಕಳ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಮ್ಮ ಹೆತ್ತವರ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಧ್ಯೂರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ದೀಪಾವಳಿ ಪಾಡ್ಯ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಕಿಟ್ಟಮ್ಮ ಜನಿಸಿದ್ದು ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವೂ ಜೋರಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹದರಲ್ಲಿ ಶತಾಬ್ದಿ ದಿನಾಚರಣೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಮಿನಿ ಹಾಲ್ ಅನ್ನು ಬುಕ್ ಮಾಡಲು ಹೋದಾಗ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದೆವು. ಆಗ ಮಿನಿ ಹಾಲ್‌ನ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಮದುವೆಗೆ ಎರಡು ದಿನ ಬೇಕಾಗಬಹುದು ಆದರೆ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಏಕೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಹುಶಃ ಏನೋ ತಪ್ಪಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ, ಹೇಗಿದ್ದರೂ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿರುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಕಾಲ ಕಳೆಯೋಣವೆಂದು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟೆವು.

ಎಚ್. ಸುಬ್ಬರಾಯ

ಈ ಸಂಬಂಧ ಕರೆದ ಖಾಸಗಿ ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅವರು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ ತಿಂಡಿ ಭಕ್ಷಗಳಲ್ಲದೆ ಅವರ ಇತರ ಆಸಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದವು ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಸಮಾರಂಭದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಾಸು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಇಮ್ಮಡಿಯಾದದ್ದು, ನಾವು ಮೊದಲು ಭೇಟಿಯಾದ ಹಿರಿಯ ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದ ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ. ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು.

ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ವೀಣೆ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿರಾಸೆಯಾಯಿತು. ಯಾವುದೋ ಸಣ್ಣ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಎಚ್. ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಟಿ.ಎ.ಎಸ್. ಮಣಿ, ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ವೀಣೆ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮತ್ತಿತರರು

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ನಾನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಹೊರ ಬಂದೆ. ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ ಹದಿನೈದು ದಿನದ ನಂತರ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಗುಣವಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಷರತ್ತು ಹಾಕಿದರು; 'ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ನನಗೆ ಬಹಳ ಬೇಕಾದವರು. ಮೈಸೂರಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇ ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯವರು, ಹೀಗಾಗಿ ನನಗೆ ನೀವು ಯಾವ ಸಂಭಾವನೆ ಕೊಡಬಾರದು ಅಥವಾ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಮೃದಂಗ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಗ್ರಾಹಕರಾಗಿ ಗುರುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾನ್ ಟಿ.ಎ.ಎಸ್. ಮಣಿಯವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಮಲ್ಲೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಮಣಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಾಗ ಅವರು ತಕ್ಷಣ ಒಪ್ಪಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ಷರತ್ತನ್ನೇ ಅವರು ವಿಧಿಸಿದ್ದು ನೋಡಿ ನಾನು ಮೂಕನಾದೆ. ಧೀಮಂತರೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುತ್ತಾರೆಂಬ ಮನವರಿಕೆ ಆಯಿತು.

ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ರೆಕ್ಕೆಪುಕ್ಕ ಬಂದಿತು. ಗೆಳೆಯ ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಹಾಸ್ಯದ ರಸದೌತಣ ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ಬೆಳಗಿನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಫೋಟೋವನ್ನು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರಿನ ವಕೀಲರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಡ್ಡೋಕೇಟ್ ಸುಬ್ಬರಾಯರನ್ನು ಬಹಳ ಜನ 'ಇರೈಸ್ವಾನಿಬಲ್' ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ 'ಇರೈಸ್ವಾನಿಬಲ್' ಎಂಬ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಂದೂವರೆ ತಾಸು ಅಮೋಘವಾದ ವೀಣಾ ವಾದನ ನಡೆಸಿ ಎಚ್. ಸುಬ್ಬರಾಯರ ನವಿರಾದ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತಾಡಿ ಅವರ ಒಡನಾಟದ ಸವಿಗಳಿಗೆಯನ್ನು ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.

ರುಚಿಕರ ಊಟದ ನಂತರ ಎಂ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಗಗೆಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರು. ಸಮಾರಂಭವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣವೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಇದೆ. ಈ ಸವಿನೆನಪು ಯಾರಿಂದಲೂ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಅಪೂರ್ವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಎದೆಯೊಳದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.